

Inv. nr. 18/2021

MARTINUS RØRBYE (1803-1848)
KARAVANE BROEN VED SMYRNA, 1838
OLIE PÅ LÆRRED

32,2 X 44,4 CM

Året efter hjemkomsten fra sin lange udlandsrejse i årene 1834-1837, der bl.a. bragte ham til Tyrkiet (*16/1990*), blev Martinus Rørbye medlem af Akademiet i København. Forudsætningen for at blive medlem var på dette tidspunkt at udføre et såkaldt medlemsstykke efter en bunden opgave, stillet af Akademiet. For en malers vedkommende var motivet bestemt af den genre, som den pågældende kunstner havde specialiseret sig i. Rørbye fik derfor til opgave at udføre et genrebillede, og motivet skulle være fra Tyrkiet, idet hans arbejder fra Orienten var blevet mødt med usædvanlig stor interesse.¹

På sin rejse med dampskib fra den græske by Piræus mod Konstantinopel (i dag Istanbul) i midten af december 1835 gjorde Rørbye og rejsefællen, arkitekten Gottlieb Bindesbøll (1800-1856), nogle dages ophold i den tyrkiske by Smyrna (i dag Izmir). Sammen oplevede de byen og dens seværdigheder, bl.a. Karavanebroen. På grund af årstidens kulde kunne Rørbye ikke tegne den, og derfor vendte han tilbage efterfølgende dag, som han beretter om i sin dagbog:

"Om Formiddagen spadserede jeg igjen til Ponte del Caravani, det var min Hensigt at tegne lidt; men det er her endnu næsten alt for eventyrligt, man har neppe fattet sig efter at have seet en snurrig Figur eller Ting førend en anden endmere forunderlig fremstiller sig.

Lange Rækker af Cameler geleidede og bærende Sorte, overalt snurrige Dragter, og en meget smuk Omegn."²

Citatet er et af de bedste vidnesbyrd om den fascinerende, fremmedartede verden, der åbenbarede sig for Rørbye i Smyrna, idet der tilsyneladende ikke er bevaret motiver herfra blandt hans mange efterladte tegninger.³ Ikke desto mindre må han have registreret noget, idet han året efter udførte sit Medlemsstykke til Akademiet, *En scene af det offentlige liv i Orienten*, som billedet i Davids Samling er et studie til.⁴ I dag er der dog intet, der kan bekræfte, om Rørbye har benyttet sig af observationer, som han har nedfældet på sin rejse på vej til Konstantinopel eller rundt om i Grækenland. Karavanebroen ser imidlertid ud til at ligne den virkelige karavanebro ganske godt. Mere iøjefaldende er billedets andre komponenter, bl.a. dromedarerne og de orientalske dragter.

¹ *Martinus Rørbyes rejsedagbøger og -breve, 16 december 1835, dagbog B, side 107 recto, Det kgl. Bibliotek NKS 2923, 4. Citeret ved mag.art og ph.d. Jesper Svenningsen; Kilder til dansk kunsthistorie (<https://roerbye.ktdk.dk/n/EsjYVRit>).*

² *Nogle uger efter Rørbyes hjemkomst vistest en udstilling med hans arbejder i Kunstforeningen i København, og på grund af den store interesse vistest både gennemarbejdede malerier, oliestudier samt tegninger. Se Kasper Monrad: Dansk guldalder. Lyset, landskabet og hverdagslivet, København 2013, s. 260.*

³ *Birgitte von Folsach, "Martinus Rørbye blandt grækere og 'Musselmænd' i Birgitte von Folsach og Sidsel Maria Søndergaard (red.): Martinus Rørbye. Det nære og det fjerne, Øregaard Museum, Hellerup 2014, s. 213.*

⁴ *Martinus Rørbye, En scene af det offentlige liv i Orienten, 1838, Kunstakademiet, København.*

Publiceret i:

Fortegnelse over Generalkonsul Johan Hansens Samling af dansk Kunst, Kastelsvej 16, København 1917, nr. 637 ("Scene ved Karavanebroen ved Smyrna");

"Johan Hansens Malerisamling", Illustreret Tidende, årg. 58, nr. 55, 21/10 1917, s. 334 (afbildet med billedtekst: "Orientalere. Karavanebroen ved Smyrna");

V. Jastrau: Martinus Rørbye, København 1933 (Smaa Kunstbøger; 22), s. 37 (afbildet med billedtekst "Scene af det orientalske liv. Karavanevej ved Smyrna", men fejlagtigt angivet som tilhørende Kunstakademiet);

Dyveke Helsted [et al.]: Martinus Rørbye 1803-1848, Thorvaldsens Museum, København 1981, M. 156, s. 216 ("Scene af det offentlige liv i Orienten. Forarbejde eller forenklet gentagelse af M. 155");

Bruun Rasmussen: Malerier og antikviteter, Fine art + antiques, auktion 903, 21.-23. september 2021, lot 16, s. 34-35;